

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВОДІЇВ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

УДК 37.091.33:656.13.052.8:004

*Михайло Гелетій, вчитель автосправи, спеціаліст вищої категорії, відмінник народної освіти України
Середня загальноосвітня школа I – III ступенів № 48 м. Львів*

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВОДІЇВ ДО ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТУ

У даній статті автор намагався розкрити особливості поєднання різних методик при підготовці водіїв до експлуатації транспортних засобів, використовуючи сучасні методи навчання, зокрема використання на заняттях комп'ютерів, проектора, плакатів, деталей, вузлів та механізмів автомобіля, використання нестандартних форм проведення занять, а саме, проведення відео уроків, проведення занять у формі презентацій, дискусій, змагань, застосування інтерактивних методик, впровадження на заняттях автосправи новітніх технологій навчання.

Ключові слова: інтерактивні методики, новітні технології, автосправа, будова автомобіля, правила дорожнього руху.

Літ. 7.

*Михаил Гелетий, учитель автодела, специалист высшей
категории, отличник народного образования Украины
Средняя общеобразовательная школа I – III ступеней № 48 г. Львов*

ІННОВАЦІОННІ ФОРМИ І МЕТОДИКА ОБУЧЕННЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ ВОДИТЕЛІВ К ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТА

В даній статті автор намагається розкрити особливості поєднання різних методик при підготовці водіїв до експлуатації транспортних засобів, використовуючи сучасні методи навчання, зокрема використання на заняттях комп'ютерів, проектора, плакатів, деталей, вузлів та механізмів автомобіля, використання нестандартних форм проведення занять, а саме, проведення відео уроків, проведення занять у формі презентацій, дискусій, змагань, застосування інтерактивних методик, впровадження на заняттях автосправи новітніх технологій навчання.

Ключевые слова: интерактивные методики, новейшие технологии, автодело, строение автомобиля, правила дорожного движения.

*Mykhaylo Heletiy, Automotive Teacher, Specialist of Higher Category,
Secondary School of I – III degrees № 48, Lviv*

INNOVATIVE FORMS AND METHODS OF TEACHING AUTOMOTIVE ENGINEERING IN SECONDARY GENERAL EDUCATION SCHOOL

Based on many years of pedagogical experience the author of this article intended to reveal peculiarities of teaching the subject of automotive engineering to the students of secondary schools, colleges, lyceums, applying modern methods of instruction, particularly application of computers, projectors, posters, parts, units and mechanisms of the automobile during classes, application of non-standart forms of conducting classes, namely, the use of video-lessons, conducting classes in the form of presentations, discussions, contests, quiz-games, reports, interactive methods, introduction during lessons of automotive engineering of up-to-date technologies of teaching taking into consideration psychological peculiarities of students' development.

Keywords: interactive methods, pedagogical methods, motor vehicle design, automobile models.

Постановка проблеми. Важливі перетворення у соціальній, політичній, економічній та культурній сферах життєдіяльності суспільства ставлять нові вимоги перед сучасною системою освіти, яка має готувати активного, творчого, конкурентоздатного фахівця на ринку праці. Це своєю чергою зумовлює впровадження нових форм і методів організації навчального процесу, пошук ефективних шляхів активізації пізнавальної діяльності суб'єктів навчання. Виняткове місце у системі педагогічного інструментарію належить

розумному та ефективному поєднанні сучасних технічних засобів навчання (комп'ютерів) з плакатами, наочним обладнанням деталей, вузлів, механізмів автомобілів, поєднання паперових та електронних носіїв при вивченні ПДР. Виходячи з цього, я хотів би зробити аналіз можливостей активного використання інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів, комп'ютерних програмних засобів на заняттях автосправи та ефективного поєднання з іншими методиками навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремим аспектам даної проблеми присвячені праці багатьох науковців що до реформування, оновлення змісту освіти та підготовки вчителя автосправи – П.Р. Агутов, В.П. Безпалько, В.І. Гусев, П.Я. Дзюба, В.О. Поляков, П.І. Ставський, Д.О. Тхоржевський та ін., що до впровадження інтегрованих навчальних курсів – Г.А. Атанов, В.І. Боднар, У.Н. Нішаналієв, Г.Є. Левченко, В.М. Мадзігон, Д.О. Тхоржевський та ін., що до методичних аспектів вивчення автосправи, впровадження новітніх педагогічних технологій навчання – В.Г. Гетта, Р.С. Гуревич, А.І. Дьомін, В.Ф. Євграфов, М.І. Єрецький, О.М. Коберник та ін.

Проте проблема вивчення предмету “Автосправа” потребує подальшого дослідження як у змістовному, так і методичних аспектах. Актуальним є також впровадження ефективних педагогічних технологій у процес навчання, що сприяє кращому розкриттю змісту та засвоєнню учнями та студентами програмного матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Упровадження комп’ютерних технологій у навчально-пізнавальний процес не можливе без відповідного (спеціального) програмного забезпечення за умови їх раціонального використання. Педагогічні програмні засоби (ППЗ) значно “розширюють можливість педагога щодо організації та проведення навчальних занять, активізації пізнавальної діяльності курсантів, студентів, учнів, розвитку їх самостійності, ініціативності, творчості, формування у них умінь, навичок елементів науково-дослідницької роботи” [1, 23].

У зв’язку з багатовекторністю режимів роботи комп’ютера, існує чимало способів використання його можливостей для удосконалення різноманітних сторін навчального процесу. Одним з ефективних напрямів використання інформаційних технологій у навчальній діяльності є створення комп’ютерних навчальних матеріалів з автосправи та ефективне, розумне поєднання з іншими навчальними матеріалами, в т.ч. зі стандартними.

Використання різноманітних навчальних методик, сприяє легкому засвоєнню учнями навчальних програм. Викладач використовує різноманітні системи мотивації у вивченні автосправи, а саме: поєднання та застосування інтерактивних методик, ігрових форм, практичних занять та використання сучасних аудіо-відео засобів. Такий підхід сприяє глибокому засвоєнню навчальних програм та здобуттю знань. Окрім того, інтерактивні методики допомагають формувати в учнів, курсантів, студентів

позитивне ставлення до професії та автомобільної галузі в цілому, а також формують у них цікавість до вивчення даного профілю після завершення навчання [3]. Зокрема, кожне заняття проходить у формі дискусій, презентацій із застосуванням сучасних технологій, а саме: комп’ютера, проектора, екрану тощо; я використовую інтерактивну програму з вивчення автосправи та електронний підручник з правил дорожнього руху, які допомагають краще засвоїти матеріал.

Упровадження новітніх технологій навчання у сфері автосправи (зокрема, використання ПК), сприяє заохоченню до вивчення автосправи, а також сприяє відновленню престижу предмета та підняття ступеня зацікавленості даним предметом.

Для цього на високому рівні слід володіти основами педагогіки, психології, дитячої та вікової фізіології. Під час навчання необхідно активно використовувати сучасні педагогічні методи, які враховують вікові та психологічні особливості осіб, які навчаються. Окрім того, необхідно приділяти увагу віковій фізіології, зокрема використовувати різноманітні підходи викладання до учнів 15 – 17 років, а також під час занять враховувати психологічні особливості розвитку учнів та студентів.

Підлітки 18 років і старше, а також дорослі краще дітей розуміють потребу у знаннях з автосправи під час навчання на курсах водіїв, але за браком часу не можуть системно їх відвідувати, а школярі-старшокласники вивчають автосправу впродовж двох років і це дає свій результат [2].

Учитель повинен володіти високим рівнем знань з теоретичних основ автосправи та сучасних досягнень науки у сфері автосправи. Подачу матеріалу слід здійснювати у надзвичайно доступній, якісній та ефективній для засвоєння формі. При вивченні навчальних дисциплін з профілю “Автосправа” я активно використовую новітні інформаційні технології. Подання навчального матеріалу супроводжується наочними засобами з використанням сучасних технологій, зокрема використовується прийом “стоп-кадр” та словесне пояснення після демонстрації фрагменту навчального матеріалу.

У процесі занять з автосправи активно використовується інформаційно-комунікаційні технології, цифрові освітні ресурси, оскільки звернення до нових інформаційних технологій та їх ефективне застосування сприяє особистісній орієнтації педагогічного процесу, підвищенню пізнавальної активності курсантів, учнів та студентів, а також покращує ефективність управління навчальною діяльністю тих, хто

навчається. Комп'ютер в автосправі виступає передовсім як: джерело навчальної інформації; засіб ілюстрації та мультимедіа; засіб індивідуалізації та диференціації навчання; засіб моделювання і проектування; засіб збору, зберігання і обробки навчальної інформації [5].

Залучення ПК у повсякденний навчальний процес передбачає, зокрема використання засобів мультимедіа, моделювання і проектування, а також електронних програм (тестування).

Необхідно ґрунтовно володіти сучасними знаннями й уміннями, новітніми освітніми технологіями та методиками навчання, що сприяє інтенсифікації, фундаменталізації, гуманізації освіти та комп'ютеризації навчання; інтеграції до міжнародної системи. Я мав змогу відвідувати уроки з автосправи, трудового навчання, фізики, хімії у реальних школах, автошколах, технічних школах Німеччини, а саме у містах Айхштет (Земля Баварія), Лейпціх, Дрезден (Земля Саксонія), а також вивчати досвід викладання цих предметів, який активно використовую на заняттях з автосправи.

Важливо володіти широким спектром стратегій навчання, постійно використовувати широкий спектр методів і стратегій навчання, зокрема використовувати активні методи (метод проєктів, групова робота, аналіз і пояснення реальних ситуацій), активізація пізнавальної діяльності учнів, мотивація навчання, вироблення ефективних стратегій навчання і відповідних технологій, спрямованих на активну роботу з різними джерелами інформації, спонукати до самоконтролю і саморегуляції навчання.

Важливе значення має продовження роботи у сфері залучення нових методів і стратегій навчання, вміння продукувати оригінальні інноваційні ідеї.

Застосування нестандартних форм проведення занять. Використання різноманітних нестандартних форм проведення уроків: уроки-змагання (вікторини, аукціони, КВК), уроки громадського огляду знань (уроки-заліки, уроки-консультації, уроки взаємного навчання), уроки-диспути, уроки-презентації, уроки-конкурси, відео-уроки з вивчення "Правил дорожнього руху", "Будови та експлуатації автомобіля"; комп'ютерне тестування знань учнів.

Активно необхідно впроваджувати нові форми і методи організації НВП: учні та студенти готують реферати, доповіді у вигляді презентацій з різних тем, захист практичних робіт. Створення умов для творчого розвитку, здатності до безперервного самовдосконалення, самоосвіти на основі використання особистісно зорієнтованих методів

навчання з широким залученням нових педагогічних технологій.

Елементи самостійної роботи також необхідно реалізовувати під час проведення практичного водіння на автомобілі (2 рази в тиждень).

Необхідно розробити методичне забезпечення, забезпечити кабінет сучасними технічними засобами навчання, оновити зміст навчання з врахуванням інтеграції до міжнародної системи, а також стрімких змін потреб ринку праці; створити нові навчальні плани і програми з орієнтацією на нові технології навчання.

При оновленні програми навчання врахувати інтеграцію до міжнародної системи.

Важливе значення має використання диференційованого та індивідуального підходу до учнів та студентів, що дає можливість кожному учню та студенту показати свої здібності та проявити свій талант.

Володіння сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позаурочної роботи. Використання:

- технології пояснювально-ілюстративного навчання, у основі яких лежить інформування, просвіта учнів та організація їхніх репродуктивних дій для вироблення знань, умінь і навичок;

- технології особистісно-зорієнтованого навчання, що створює умови для розвитку індивідуальних особливостей учнів та студентів;

- технології розвивального навчання;

- інформаційні технології.

Використання методів компетентного та особистісно зорієнтованого підходів, що визначається на основі провідних цілей загальної та вищої освіти, основних видів діяльності учнів та студентів, які дозволяють йому оволодівати соціальним досвідом, формувати навички життя та практичної діяльності в суспільстві.

На заняттях з автосправи учні та студенти повинні активно оперувати власними знаннями, інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення. Натомість викладач повинен володіти технологіями творчої педагогічної діяльності з урахуванням особливостей навчального матеріалу, здібностей учнів та студентів тощо.

При вивченні певних тем з будови автомобіля слід використовувати розумне поєднання відеоматеріалу, деталей та вузлів автомобіля, а також плакатів, особливо це стосується будови автомобіля. При вивченні ПДР та безпеки руху іде поєднання відеоматеріалів, планшетів з моделями автомобілів і плакатів.

Необхідно впроваджувати передовий педагогічний досвід на уроках автосправи,

вивчати закордонний досвід підготовки водіїв, в мережі Інтернету, наукових видань, а також кращий досвід України.

Слід формувати в учнів та студентів навички самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці (учні та студенти самостійно готують реферати, презентації, створюють проекти за темами навчального матеріалу).

Отже, виходячи з вище сказаного, викладач повинен вміти лаконічно, образно, виразно подати матеріал, аргументувати свою позицію з даного матеріалу, повинен володіти ораторським мистецтвом подачі матеріалу, знати основні нормативно-правові акти в галузі освіти, створити електронну папку з основними нормативно-правовими актами про освіту, додержуватись педагогічної етики, моралі, бути тактовним, толерантним з учнями та студентами, колегами та працівниками навчальних закладів, користуватись авторитетом серед них.

Висновок. Використання комп'ютерної техніки та відповідного програмного забезпечення з автосправи, розумне та ефективне поєднання різноманітних навчальних методик дає змогу викладачеві ефективно організовувати навчально-пізнавальний процес з автосправи. Як свідчить досвід та практика, саме при розумному, раціональному та ефективному поєднанні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових освітніх ресурсів з різноманітними навчальними методиками сприяє особистісній орієнтації педагогічного процесу, підвищенню пізнавальної активності студентів та учнів, покращує ефективність управління їх навчальною

діяльністю, легкому засвоєнню ними навчальних програм. Учні та студенти активно включаються в навчальну діяльність, зростає їхня зацікавленість до вивчення автосправи, вони самостійно готують презентації, доповіді з певних тем і виступають з ними, тобто приймають активну участь у вивченні нового матеріалу.

1. *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Н.П. Наволокова. – Х.: Основа, 2011. – 176 с.*

2. *Методика обучения автоделу в средней школе. Пособие для учителей / В.П. Беспалько, В.Ф. Еграфов, М.И. Ерецкий и др. Под. ред. М.И. Ерецкого. – М.: Просвещение, 1982. – 176 с.*

3. *Підготовка майбутніх вчителів трудового навчання з профілю “Автосправа”: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук / А.В. Педорич. – К., 2006. – 19 с.*

4. *Продуктивний педагог. Настільна книга для вчителя / І.П. Підласий. – Харків: Основа, 2010. – 136 с.*

5. *Настільна книга педагога. Посібник для тих, хто хоче бути вчителем-майстром / В.М. Андреева, В.В. Григороаш. – Харків: Основа, 2007. – 351 с.*

6. *Связь трудового обучения с основами наук / П.Р. Атутов, Н.И. Бабкин, Ю.К. Васильев. – М.: Просвещение, 1983. – 128 с.*

7. *Теоретичні основи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів загальноосвітньої школи / Д.Д. Біда. – Львів: ЛОІППО, 2008. – 26 с.*

Стаття надійшла до редакції 13.12.2014

УКРАЇНА

*Що сталося з тобою, Україно?
За що ти знову проливаєш кров?
Тти тільки-но піднялася з руїни –
В руїну перетворюєшся знов.
Куди зникає мова солов'їна,
За котру так боровся наш Тарас?
Без мови це вже буде не країна...
Але ніхто не хоче чути нас.*

*Ми твої діти, вільна Україно!
І вкотре ми відстоїмо тебе!
Бо наша мова – світла і нетлінна!
Бо дух шалений нас вперед веде!
Україно! Рідна наша мати!
Тти не қорилась – й зараз не қорись!
І буде наша мова скрізь лунати,
Жар-птицею полинувши увись!*

*Інна Фриз
м. Хмельницький*

